

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ АвіАЦІЙНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ

Найменування центрального органу управління освітою, власника

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заст. директора

А Алла АДАМЕНКО

«30»

серпня 2022р.

ЗАХИСТ ВІТЧИЗНИ

Назва навчальної дисципліни

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

підготовки	фахового молодшого бакалавра
	Назва освітньо-професійного ступеня
спеціальності	121 Інженерія програмного забезпечення
	Шифр і назва спеціальності
спеціальності	134 Авіаційна та ракетно-космічна техніка
	Шифр і назва спеціальності
спеціальності	051 Економіка
	Шифр і назва спеціальності

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Київським авіаційним фаховим коледжем

Повне найменування вищого навчального закладу

Розробник:

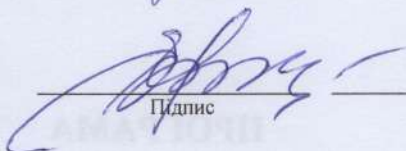

Підпис Майнащенко О.В. вексл. група камен

Схвалено на засіданні циклової комісії
загальноосвітньої підготовки

Назва циклової комісії

Протокол № 1, від «30» серпня 2022 р.

Голова циклової комісії

Підпис О.М. Буренко
Прізвище та ініціали

ВСТУП

Навчальна програма з дисципліни «Захист Вітчизни» складена відповідно до навчальної програми «Захист Вітчизни» (10-11 класи, рівень стандарту).

Предметом вивчення навчальної дисципліни є воєнна організація держави, основи цивільного захисту, обов'язок громадян України щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності громадян України.

Міждисциплінарні зв'язки: основи правознавства, всесвітня історія, історія України, математика, географія, астрономія, фізика, хімія, біологія, фізичне виховання.

Програма навчальної дисципліни складається з таких розділів і тем:

Розділ 1. Збройні Сили України на захисті Вітчизни.

Тема 1.1. Збройні Сили України – військоове формування держави.

Тема 1.2. Розбудова національних Збройних Сил.

Тема 1.3. Збройні Сили України у міжнародній діяльності

Розділ 2. Міжнародне гуманітарне право (МГП)

Тема 2.1. МГП та його норми про захист жертв війни.

Тема 2.2. Особливості ведення воєнних дій з урахуванням норм МГП

Тема 2.3. Правила поведінки учасників воєнних дій.

Розділ 3. Тактична підготовка

Тема 3.1. Основи загальновійськового бою

Тема 3.2. Солдат в бою

Тема 3.3. Відділення в бою

Тема 3.4. Озброєння та бойова техніка родів військ Сухопутних військ

Розділ 4. Вогнева підготовка

Тема 4.1. Основи стрільби із стрілецької зброї.

Тема 4.2. Стрілецька зброя, поводження з нею, догляд і зберігання

Тема 4.3. Прийоми і правила стрільби із стрілецької зброї

Тема 4.4. Стрільба по наземним і повітряним цілям

Тема 4.5. Ручні гранати, поводження з ними, догляд і зберігання

Тема 4.6. Прийоми і правила метання ручних гранат

Розділ 5. Статuti Збройних Сил України

Тема 5.1. Військовослужбовці та відносини між ними

Тема 5.2. Внутрішній порядок у військовій частині та її підрозділах

Тема 5.3. Військова дисципліна, засоби щодо її зміцнення.

Тема 5.4. Вартова служба

Розділ 6. Стрiйова пiдготовка.

Тема 6.1. Стрiйовi прийоми i рух без зброї та iз зброєю

Тема 6.2. Виконання військового вітання, вихід із строю та підхід до начальника.

Тема 6.3. Стрiйi вiддiлення та взводу в пiшому порядку

Розділ 7. Вiйськова топографiя

Тема 7.1. Орієнтування на місцевості.

Розділ 8. Прикладна фізична підготовка

Тема 8.1. Основи самозахисту

Розділ 9. Військово-медична підготовка

Тема 9.1. Медичне забезпечення бою. Перша медична допомоги пораненим і хворим.

Тема 9.2. Організація надання першої медичної допомоги в бою. Реанімація потерпілих

Тема 9.3. Тимчасова зупинка кровотечі при пораненнях

Тема 9.4. Перша медична допомога при переломах кісток

Тема 9.5. Перша медична допомога при травмах, закритих пошкодженнях внутрішніх органів і вивихах

Тема 9.6. Перша медична допомога при опіках, ураженнях електричним струмом та отруєннях

Розділ 10. Основи цивільного захисту

Тема 10.1. Надзвичайні ситуації

Тема 10.2. Захист населення від надзвичайних ситуацій.

Тема 10.3. Основи рятувальних та інших невідкладних робіт.

Тема 10.4. Організація цивільного захисту навчального закладу

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни “Захист Вітчизни” є розвиток особистості студентів, формування їх готовності до захисту Вітчизни та дій в умовах надзвичайних ситуацій.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни “Захист Вітчизни” є:

вивчення існуючої системи військової підготовки, організації внутрішньої і вартової служби, повсякденної життєдіяльності військ;

підготовка молоді до захисту життя і здоров'я, забезпечення власної безпеки і безпеки людей у надзвичайних ситуаціях мирного і воєнного часу;

підготовка молоді до служби у Збройних Силах України, інших військових формуваннях, виконання військового обов'язку в запасі.

1.3. В результаті вивчення навчальної дисципліни “Захист Вітчизни” студенти повинні:

знати:

структуру, перспективи розвитку Збройних Сил України, основи законодавства про військову службу, важливі історичні перемоги українського війська, напрями інтеграції України в європейський та міжнародний простір;

основні вимоги міжнародного гуманітарного права, об'єкти та осіб, що знаходяться під його захистом і потребують медичної допомоги та догляду, правила поведінки учасників військових дій;

основи загальновійськового бою, обов'язки солдата в бою, основні положення щодо підготовки та ведення бою механізованим відділенням;

матеріальну частину стрілецької зброї, що вивчається, її бойові можливості, порядок підготовки зброї до вирішення вогневих завдань, основи та правила стрільби; визначення статутів Збройних Сил України, загальні обов'язки військовослужбовців, основи організації внутрішньої і вартової служб;

основні положення Стройового статуту (строї та їх характеристики, сигнали управління строем);

завдання та способи розвідки місцевості, порядок орієнтування та порядок роботи з компасом на місцевості;

заходи, порядок огляду та надання першої медичної допомоги при пораненнях і ушкодженнях; засоби індивідуального медичного оснащення військовослужбовця;

уражаючі фактори ядерної (нейтронної), хімічної, біологічної зброї, запалювальних і сильнодіючих отруйних речовин (СДОР) та індивідуальні засоби захисту від них, вимоги безпеки під час дій на зараженій місцевості.

вміти:

діяти і реагувати в будь-якій ситуації у відповідності до своїх обов'язків та норм міжнародного гуманітарного права.

пересуватися на полі бою, готувати вогневу позицію і вести спостереження, виконувати прийоми знищення противника, діяти у різних умовах тактичної обстановки;

готувати зброю до стрільби, вести розвідку цілей, володіти прийомами і способами ведення вогню зі стрілецької зброї з урахуванням метеорологічних умов та умов місцевості, влучно уражати противника, метати ручні гранати, усувати несправності, які виникають під час стрільби;

виконувати обов'язки днювального роти, розуміти обов'язки вартового, дотримуватися правил поведінки військовослужбовця;

виконувати стройові прийоми і дії, злагоджено діяти в складі навчального підрозділу у пішому порядку (за командами і сигналами управління строєм);

орієнтуватися на місцевості, вести спостереження і оглядати місцевість, складати схему орієнтирів;

переносити короткотривалі фізичні і психологічні навантаження, успішно діяти в умовах сучасного бою; виробляти загальну витривалість, силу і швидкість;

накладати первинні пов'язки і джгут для зупинки кровотеч, шини при переломах кісток і пов'язки при травмах голови, грудної клітки і живота, користуватися засобами знеболювання, виконувати штучне дихання та зовнішній масаж серця;

користуватися засобами індивідуального захисту, використовувати захисні властивості місцевості, діяти в умовах застосування зброї масового ураження, запалювальних речовин і впливу СДОР, проводити часткову санітарну обробку.

На вивчення навчальної дисципліни "Захист Вітчизни" планом передбачено 70 годин.

Предмет викладається протягом одного семестру другого курсу. Організаційною формою навчання предмету є заняття. Тривалість заняття дві академічні години. Особливістю уроків з основ військової справи є їх військова тематика. Заняття з предмета, незалежно від форми їх проведення, починаються з шиккування та військового вітання, перевірки наявності учнів і тренування навчального підрозділу у виконанні стройових прийомів протягом 3-5 хвилин.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни:

Вступ.

Конституція України про захист суверенітету і територіальної цілісності України. Збройні Сили – гарант національної безпеки України.

Захист Вітчизни – основне завдання Збройних Сил, обов'язок громадян України.

Завдання, структура предмета, форми і методи занять. Вимоги до рівня підготовки учнів. Дотримання учнями статутних взаємовідносин на уроках.

РОЗДІЛ 1. ЗБРОЙНІ СИЛИ УКРАЇНИ НА ЗАХИСТІ ВІТЧИЗНИ.

Тема 1.1. Збройні Сили України – військове формування держави.

Конституція і закони України про Збройні Сили України. Конституція України про призначення Збройних Сил України та інших військових формувань. Закони України про відродження, засади діяльності національних Збройних Сил. Структура і завдання Збройних Сил України.

Законодавство України про військову службу. Статус військової служби. Підготовка громадян України до військової служби, складання Військової присяги, проходження і види військової служби, виконання військового обов'язку в запасі.

Військова присяга та військова символіка України

Походження Військової присяги, Бойового прапора, військових відзнак та символіки України.

Зміст, значення та порядок складання Військової присяги на вірність Українському народові.

Бойовий прапор військової частини Збройних Сил України – символ честі, доблесті і слави

Тема 1.2. Розбудова національних Збройних Сил

Основні історичні періоди військового мистецтва українського народу, їх значення для розбудови сучасних ЗСУ.

Військове мистецтво Київської держави та Війська Запорізького. Военні походи перших князів та їх значення для зміцнення давньоруської держави в середині X століття.

Військове мистецтво козаків Війська Запорозького в XVI ст.: тактика бойових дій на суходолі, морські походи козаків. Переможні битви війська Богдана Хмельницького у національно-визвольній боротьбі українського народу в XVII ст.

Військова діяльність українського народу у першій та другій світових війнах.

Реформування та розвиток сучасних Збройних Сил України. Реформування Збройних Сил держави за роки незалежності: оптимізація за чисельністю; перехід до тривидової структури і функціонального принципу їх побудови та застосування; комплектування за призовом і контрактом.

Тема 1.3. Збройні Сили України у міжнародній діяльності

Міжнародне військове співробітництво. Військове співробітництво України з Північноатлантичним блоком (НАТО). Створення, функції, структура та вплив НАТО на світові геополітичні процеси. Напрямки розвитку взаєностосунків Україна – НАТО. Військове співробітництво України з Російською Федерацією, іншими міжнародними військовими структурами. Участь Збройних Сил України та інших військових формувань в миротворчих місіях ООН.

Європейська інтеграція і національна безпека України.

РОЗДІЛ 2. МІЖНАРОДНЕ ГУМАНІТАРНЕ ПРАВО (МГП)

Тема 2.1. МГП та його норми про захист жертв війни.

Призначення, принципи і норми МГП. Сфера застосування МГП. Відмінність МГП від права держав на ведення війни (збройного конфлікту). Женевські конвенції 1949 року і Додаткові протоколи до них про захист жертв війни. Особи та об'єкти захисту МГП та порядок поведіння з ними. Вимоги до військовослужбовців Збройних Сил України щодо МГП.

Тема 2.2. Особливості ведення воєнних дій з урахуванням норм МГП

Поняття збройних сил держав та правовий статус учасників бойових дій і миротворчих операцій. Заборонені методи ведення воєнних дій. Заборонені дії

відносно жертв війни. Врахування норм МГП під час організації бою та основних видів бойового забезпечення.

Тема 2.3. Правила поведінки учасників воєнних дій

Кодекс поведінки учасника бойових дій. Правила поведінки з пораненим на полі бою супротивником. Правила поведінки з пораненими та особами, що зазнали корабельної аварії на морі із складу військ супротивника. Правила поведінки з військовополоненими супротивника. Правила поведінки з цивільним населенням.

РОЗДІЛ 3. ТАКТИЧНА ПІДГОТОВКА

Тема 3.1. Основи загальновійськового бою.

Поняття про тактику.

Загальновійськовий бій (демонстраційне). Поняття про бій, види бою. Суть, характер, основні види і принципи сучасного загальновійськового бою. Способи ведення бою із застосуванням звичайної зброї.

Удар, вогонь і маневр – складові частини бою. Поняття про удар, види ударів. Визначення і завдання вогню в бою. Класифікація вогню звичайної зброї. Визначення, завдання та види маневру в бою. Види маневру підрозділами і вогнем.

Екіпіровка військовослужбовців. Носима і возима частини екіпіровки.

Тема 3.2. Солдат в бою

Обов'язки солдата в бою. Поведінка солдата в бою (МГП).

Підготовка солдата до бою.

Пересування в бою (тактико-стройове). Прийоми і способи пересування солдата в бою на різній місцевості під час дій у пішому порядку (у зріст, пригнувшись, перебіжками, переповзанням).

Підготовка вогневої позиції (тактико-стройове). Обладнання і маскування окопу для стрільби лежачи.

Спостереження за полем бою (тактико-стройове). Прийоми спостереження за противником, місцевістю і сигналами командира на місцевості. Порядок визначення положення виявлених цілей та порядок доповіді про результати спостереження.

Знищення противника в бою (тактико-стройове).

В обороні. Прийоми знищення противника перед переднім краєм оборони і противника, що увірвався в окоп (траншею): знищення противника, що атакує, вогнем зі стрілецької зброї і гранатою;

знищення противника, що увірвався в окоп (траншею) вогнем в упор, гранатами, штиком і прикладом.

У наступі. Порядок руху в атаку. Прийоми знищення противника в ході атаки по пересіченій місцевості: знищення противника вогнем на ходу, з коротких зупинок і упритул, гранатами, багнетом і прикладом.

Тема 3.3. Відділення в бою

Механізоване відділення.

Організація, озброєння і бойові можливості відділення.

Підготовка солдата до бою у складі відділення.

Відділення в обороні. Мета та завдання оборони. Умови переходу до оборони. Місце та можливості відділення в обороні. Картка вогню.

Відділення у наступі. Мета та завдання наступу. Місце та можливості відділення у наступі. Розгортання відділення з похідного порядку у бойовий і перешикування.

Відділення у дозорі. Завдання, способи виконання завдань дозорним відділенням. Послідовність пересування дозорного відділення, порядок огляду місцевості та місцевих предметів з машини і пішими дозорними.

РОЗДІЛ 4. ВОГНЕВА ПІДГОТОВКА

Тема 4.1. Основи стрільби із стрілецької зброї.

Поняття про вогонь. Засоби вогню - вогнепальна та інші види стрілецької зброї.

Внутрішня балістика стрільби. Поняття про стрільбу і балістику стрільби. Явище пострілу. Періоди пострілу. Рух кулі в каналі ствола зброї. Початкова швидкість кулі, її вплив на бойові властивості зброї.

Зовнішня балістика стрільби. Політ кулі у повітрі, сили, що діють на неї. Траєкторія польоту кулі та її елементи. Прямий постріл, прикритий, уражений та мертвий простір, їх практичне значення.

Визначення дальності до цілі, врахування зовнішніх умов на стрільбу. Прицілювання зброї та влучність стрільби. Визначення дальності по відрізкам місцевості, ступені видимості і уявній величині цілі. Визначення дальності по кутовим розмірам цілі і елементів зброї.

Тема 4.2. Стрілецька зброя, поводження з нею, догляд і зберігання

Загальні відомості про автомат Калашникова.

Призначення, бойові властивості автомата. Поняття про будову автомата та його автоматичну дію. Розбирання і складання автомата. Порядок неповного розбирання і складання автомата.

Призначення, будова частин і механізмів автомата, приладдя і патронів. Призначення, будова частин і механізмів автомата. Приладдя до автомата.

Робота частин і механізмів автомата. Робота частин і механізмів при заряджанні та стрільбі. Затримки під час стрільби, способи їх усунення. Тренування у неповному розбиранні і складанні автомата (Н-В-2,3).

Догляд і зберігання, поводження із автоматом. Заходи безпеки при поводженні з автоматом і патронами. Чищення, змащення і зберігання автомата.

Малокаліберна гвинтівка. Призначення, бойові властивості, загальна будова малокаліберної гвинтівки. Будова патронів. Заряджання гвинтівки. Заходи безпеки при поводженні з гвинтівкою і патронами.

Пневматична гвинтівка. Призначення, бойові властивості, загальна будова пневматичної гвинтівки. Заряджання гвинтівки. Заходи безпеки при поводженні з гвинтівкою.

Тема 4.3. Прийоми і правила стрільби із стрілецької зброї

Прийоми стрільби (вогневі тренування). Положення автоматника під час стрільби з місця і в русі в пішому порядку. Вибір і зайняття місця для стрільби. Прийоми стрільби з автомата. Приготування до стрільби, проведення і припинення стрільби. Тренування у приготуванні до стрільби (Н-В-1).

Особливості прийомів стрільби з пневматичної і малокаліберної гвинтівки.

Правила стрільби.

Спостереження за полем бою, вибір цілі для обстрілу. Призначення вихідних установок (вибір прицілу і точки прицілювання). Вибір моменту для відкриття вогню. Ведення вогню, спостереження за його результатами.

Особливості правил стрільби з пневматичної і малокаліберної гвинтівки.

Тема 4.4. Стрільба по наземним і повітряним цілям

Основні положення та організація стрільби зі стрілецької зброї. Мета навчання стрільби. Класифікація вправ стрільб для індивідуального навчання. Організація виконання вправ стрільб, заходи безпеки. Порядок виконання та умови вправ стрільб зі стрілецької зброї. Дії при зброї за командами "До бою", «Вогонь», «Припинити вогонь», «Розряджай», «Зброю до огляду».

Прийоми та способи ведення вогню зі стрілецької зброї в оборонному бою. Приготування до стрільби зі стрілецької зброї під час дій у пішому порядку з місця, та після пересування з різних положень (лежачи, з коліна, стоячи) із окопу, із-за укриття; стрільба різними способами по цілях, що з'являються та рухаються, зі зміною вогневої позиції.

Прийоми та способи ведення вогню зі стрілецької зброї у наступальному бою. Приготування до стрільби для ведення вогню по наземних з коротких зупинок і на ходу, Вирішення вогневих завдань з місця, коротких зупинок і на ходу по цілях, що з'являються та рухаються: виконання першої та другої вправ навчальних стрільб з малокаліберної гвинтівки.

Тема 4.5. Ручні гранати, поводження з ними, догляд і зберігання

Призначення, бойові властивості, загальна будова ручних осколкових гранат. Стисла характеристика протитанкової кумулятивної гранати. Поводження з гранатами, догляд і зберігання.

Тема 4.6. Прийоми і правила метання ручних гранат

Особливості організації виконання вправ з метання ручних гранат. Вимоги безпеки при навчанні метанню гранат. Прийоми і правила метання ручних осколкових гранат з різних положень. Прийоми і правила метання ручної протитанкової гранати з окопу.

РОЗДІЛ 5. СТАТУТИ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

Тема 5.1. Військовослужбовці та відносини між ними

Поняття про військові статuti. Дія статутів Збройних Сил України на інші військові формування держави.

Військовослужбовці Збройних Сил України. Військові звання, знаки розрізнення і форма одягу військовослужбовців. Обов'язки рядового (матроса) у повсякденній діяльності.

Відносини між військовослужбовцями.

Начальники та підлеглі, старші та молодші за військовим званням, їх права та обов'язки. Порядок віддання та виконання наказів. Правила військової ввічливості, поведінки та військового вітання військовослужбовців. Практичне відпрацювання правил учнями.

Тема 5.2. Внутрішній порядок у військовій частині та її підрозділах

Правила розміщення і повсякденної діяльності військовослужбовців.

Поняття про внутрішній порядок. Розміщення особового складу та зброї у приміщеннях казарми. Розподіл часу за розпорядком дня.

Добовий наряд роти. Призначення, склад та озброєння добового наряду роти. Обладнання місця для несення служби добовим нарядом роти. Днювальний роти та його обов'язки.

Тема 5.3. Військова дисципліна, засоби щодо її зміцнення.

Військова дисципліна. Визначення та шляхи досягнення військової дисципліни, її значення в сучасних умовах. Обов'язки військовослужбовця з дотримання військової дисципліни. Виконання наказу – обов'язок кожного військовослужбовця.

Заохочення та стягнення – важливі засоби виховання військовослужбовців і зміцнення військової дисципліни. Заохочення і стягнення, що застосовують до рядових (матросів), сержантів (старшин).

Тема 5.4. Вартова служба

Організація вартової служби. Завдання вартової служби. Призначення, склад та озброєння варті. Чатовий, його обов'язки. Пост та об'єкти, що охороняються вартою. Обладнання поста і облаштування території об'єкта.

Несення вартової служби. Розвід, прибуття варті у вартове приміщення. Порядок заряджання (розряджання) зброї, зміна чатових. Положення зброї у чатового на посту. Порядок охорони об'єктів чатовими.

РОЗДІЛ 6. СТРОЙОВА ПІДГОТОВКА

Тема 6.1. Стройові прийоми і рух без зброї та із зброєю

Поняття про стрій та його елементи. Розгорнутий та похідний стрій. Управління строєм. Шиккування військовослужбовців за командою "СТАВАЙ".

Прийоми і рух без зброї.

Стройове положення та повороти на місці. Прийняття стройового положення за командою «СТРУНКО» і без команди. Виконання команд «ВІЛЬНО», «ЗАПРАВИТИСЬ», "Головні убори (головний убір) – ЗНЯТИ (НАДІТИ)". Повороти на місці.

Рух та повороти під час руху. Види та характеристика руху. Рух стройовим і похідним кроком.

Прийоми і рух із зброєю.

Стройове положення та прийоми із зброєю. Стройове положення із автоматом. Виконання прийомів із автоматом під час подання команд: «На ремінь», «На груди», «За спину».

Тема 6.2. Виконання військового вітання, вихід із строю та підхід до начальника.

Виконання військового вітання. Військове вітання на місці й під час руху поза строєм. Дії військовослужбовця під час звернення начальника або старшого за військовим званням, відповідь на вітання.

Вихід із строю та підхід до начальника. Вихід із розгорнутого і похідного строю, повернення у стрій. Підхід до начальника та відхід від нього.

Тема 6.3. Строї відділення та взводу в пішому порядку

Стрій відділення. Шиккування відділення в розгорнутий і похідний стрій. Розмикання, змикання і перешиккування відділення. Прийоми із автоматом під час подання команд: «Покласти зброю» «До зброї», «За зброєю».

Військове вітання в строю на місці та під час руху.

Відповідь на поздоровлення, під час оголошення подяки.

Стрій взводу. Розгорнутий і похідний стрій. Сигнали для управління строєм

взводу у пішому порядку.

РОЗДІЛ 7. ВІЙСЬКОВА ТОПОГРАФІЯ

Тема 7.1. Орієнтування на місцевості

Орієнтування на місцевості. Суть і завдання орієнтування. Вивчення ділянки місцевості, вибір та нумерація орієнтирів у напрямку руху (спостереження). Визначення свого місцезнаходження і необхідного напрямку руху на місцевості. Способи визначення відстаней до орієнтирів. Окомір. Промірювання відстані парними кроками. Визначення відстаней за кутовими величинами орієнтирів, елементів зброї і підручних предметів.

Визначення сторін горизонту і витримування напрямку руху на місцевості. Магнітний компас. Орієнтування компасу, визначення сторін горизонту, магнітних азимутів і напрямку руху по заданому магнітному азимуту. Визначення сторін горизонту, витримування напрямку руху за Сонцем і годинником, Полярній зірці. Доповідь про своє місцезнаходження.

Рух за азимутом. Рух у заданому напрямку за допомогою компаса.

РОЗДІЛ 8. ПРИКЛАДНА ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА

Тема 8.1. Основи самозахисту

Базові елементи самозахисту в бою. Бойова стійка та її види. Пересування в стійці (кроком). Прийоми самострахування (падіння і перекати).

Удари та захист від них. Удари рукою і ногою та захист від них. Удари коліном і головою. Прийоми нанесення ударів по противнику, що впав.

Захвати та звільнення від них. Захват рукою, двома руками за руки і одягу противника та звільнення від них. Прийоми звільнення від задушливих захватів спереду і позаду.

Больові прийоми і кидки. Прийоми загину руки за спину. Захист від загину руки за спину. Важіль ліктя вниз. Викручування кисті назовні. Затиснення кисті. Згинання руки в лікті.

Зброя в бою.

Захист від нападу із зброєю. Захист при ударі ножем знизу застосуванням загину руки за спину, обеззброєння противника. Захист від прямого, бокового і удару ножем зверху. Вибивання ножа. Захист від погрози пістолетом. Вибивання пістолета.

РОЗДІЛ 9. ВІЙСЬКОВО-МЕДИЧНА ПІДГОТОВКА

Тема 9.1. Медичне забезпечення бою. Перша медична допомоги пораненим і хворим.

Завдання і сили медичного забезпечення бою відділення (взводу). Призначення, заходи першої медичної допомоги. Засоби індивідуального медичного оснащення: аптечка індивідуальна (АІ), пакети перев'язочні (ППІ) та протихімічні індивідуальні (ІППІ), пантоцид. Призначення, порядок та правила користування ними.

Групове медичне оснащення – сумка санітара, аптечка військова, носилкові лямки, лямки спеціальні та санітарні носилки.

Тема 9.2. Організація надання першої медичної допомоги в бою. Реанімація потерпілих

Призначення, заходи першої медичної допомоги. Засоби індивідуального медичного оснащення: аптечка індивідуальна (АІ), пакети перев'язочні (ППІ) та протихімічні індивідуальні (ІППІ), пантоцид. Призначення, порядок та правила користування ними.

Групове медичне оснащення – сумка санітара, аптечка військова, носилкові лямки, лямки спеціальні та санітарні носилки.

Розшук поранених та хворих на полі бою (в осередках ураження), огляд та надання першої медичної допомоги, збір, винос (вивіз) і евакуація поранених з поля бою (осередків масових санітарних втрат). Тренування у відтягненні пораненого (Н-М-1).

Алгоритм огляду та надання допомоги потерпілому. Ознаки смерті. Реанімація (оживлення) потерпілих: перша допомога при гострих порушеннях дихання; перша допомога при зупинці серця.

Тема 9.3. Тимчасова зупинка кровотечі при пораненнях

Кровотечі і рани, їх класифікація. Перша медична допомога при пораненнях і кровотечах. Засоби і способи тимчасової зупинки зовнішньої кровотечі. Накладання тугої пов'язки, джгута і закрутки на рану. Пальцеве стискання кровоносних судин.

Тренування у накладенні джгута і закрутки для зупинки кровотечі у пораненого (Н-М-2).

Тема 9.4. Перша медична допомога при переломах кісток

Поняття про переломи, їх класифікація. Ознаки та засоби іммобілізації переломів. Порядок накладання шин за різної локалізації перелому: переломи плеча, передпліччя, стегна, гомілки. Способи та правила транспортування потерпілих. Тренування у накладенні шин при переломі кісток плеча і гомілки пораненого (Н-М-3).

Тема 9.5. Перша медична допомога при травмах, закритих пошкодженнях внутрішніх органів і вивихах

Поняття про забої, розтяги, розриви зв'язок і вивихи. Симптоми вивихів. Перша допомога при забоях, розтягах і розривах зв'язок і вивихах. Поняття про травму. Симптоми та перша допомога при закритих і відкритих травмах голови, грудної клітки і живота. Техніка накладання первинних пов'язок на голову, передпліччя, ліктьовий та плечовий суглоби, колінний та гомілковостопний суглоби. Тренування у накладенні первинної перев'язки на травмовані частини тіла пораненого (Н-М-4).

Тема 9.6. Перша медична допомога при опіках, ураженнях електричним струмом та отруєннях.

Опіки, їх класифікація, причини виникнення та ознаки. Особливості опіків від світлового випромінювання ядерного вибуху, від напалму та інших запалювальних речовин. Профілактика та перша медична допомога при опіках. Тренування у накладенні пов'язок.

Ураження електричним струмом і блискавкою, ознаки ураження. Перша допомога при ураженні електричним струмом.

Поняття про отруту та отруєння. Ознаки та перша допомога при отруєнні хімічними речовинами - окисом вуглецю і пороховими газами, бензином і антифризом, дихлоретаном і метиловим спиртом.

РОЗДІЛ 10. ОСНОВИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

Тема 10.1. Надзвичайні ситуації

Конституція України про захист життя, здоров'я і безпеку людини. Закони України, інші нормативно-правові документи про захист населення від надзвичайних ситуацій.

Загальні положення. Поняття про надзвичайну ситуацію. Класифікація та основні причини виникнення надзвичайних ситуацій. Вплив надзвичайних ситуацій на довкілля і безпеку життєдіяльності людини.

Надзвичайні ситуації природного, техногенного та соціально-політичного характеру.

Стихійні лиха. Поведінка населення під час землетрусу, затоплення, повені, іншого стихійного лиха.

Тероризм – загроза людству XXI століття. Терористичні акти, їх мета, наслідки. Заходи щодо попередження надзвичайних ситуацій терористичного походження.

Надзвичайні ситуації воєнного характеру від дії зброї масового ураження і звичайної зброї.

Ядерна зброя. Призначення, характеристика ядерної зброї. Уражаючі фактори ядерної зброї, їх вплив на людей і територію. Осередок ядерного ураження. Зони радіоактивного зараження.

Хімічна зброя. Призначення, характеристика хімічної зброї. Бойові отруйні речовини, їх класифікація та вплив на організм людини і територію. Осередок хімічного ураження.

Біологічна зброя. Призначення, характеристика біологічної зброї. Біологічні засоби, їх види та вплив на організм людини і територію. Осередок біологічного ураження.

Звичайна зброя. Осколкові, кулькові, фугасні боєприпаси й ракети в звичайному спорядженні, їх призначення та уражаюча дія. Запалювальні боєприпаси й суміші.

Тема 10.2. Захист населення від надзвичайних ситуацій

Основні заходи захисту. Оповіщення та інформація. Попереджувальний сигнал „Увага всім!”. Сигнали оповіщення та зміст інформації населення про виникнення або загрозу виникнення надзвичайних ситуацій у мирний і воєнний час. Дії населення за сигналами оповіщення.

Спостереження і контроль. Пост радіаційного і хімічного спостереження: завдання, склад, оснащення, дії чергового спостерігача.

Укриття населення в захисних спорудах. Укриття найпростішого типу – відкриті і перекриті щілини, їх підготовка та можливості щодо захисту. Протирадіаційні укриття і сховища, їх захисні властивості, обладнання та порядок використання.

Евакуаційні заходи. Поняття про евакуацію та її види. Принципи і способи здійснення евакуації населення.

Засоби захисту, спостереження і контролю.

Засоби захисту органів дихання. Респіратори та фільтрувальні протигази: призначення, склад, принцип дії і порядок застосування.

Тренування нормативів (Н-ОЦЗ-1,2).

Засоби захисту шкіри Звичайні та спеціальні засоби захисту шкіри. Ізолюючі та фільтрувальні засоби індивідуального захисту шкіри: захисний комбінезон (костюм), легкий захисний костюм Л-1, загальновійськовий захисний комплект (ЗЗК). Їх призначення, склад, правила користування.

Тренування нормативів (Н-ОЦЗ-3, 4).

Медичні засоби захисту. Аптечка індивідуальна, її склад, порядок застосування її медичних засобів. Індивідуальний протихімічний пакет, його склад, порядок обробки шкіри, одягу, взуття. Пакет перев'язувальний індивідуальний, склад

Прилади радіаційної, хімічної розвідки та дозиметричного контролю.

Призначення, склад і порядок використання приладів:

радіаційної розвідки і контролю радіоактивного забруднення (ДП-5В);

контролю радіоактивного опромінення (ДП-22В, ДП-24, ДД-1);

хімічної розвідки і контролю зараження (ВПХР).

Тема 10.3. Основи рятувальних та інших невідкладних робіт

Рятувальні та інші невідкладні роботи у надзвичайних ситуаціях.

Мета, види і обсяги рятувальних та інших невідкладних робіт.

Організація та проведення рятувальних робіт в осередку ураження.

Прийоми і способи виконання рятувальних робіт. Заходи безпеки. Особиста гігієна в умовах радіаційного, хімічного та біологічного зараження.

Заходи по ліквідації наслідків зараження. Санітарна обробка людей.

Заходи санітарної обробки та порядок їх проведення.

Тема 10.4. Організація цивільного захисту навчального закладу

Цивільний захист навчального закладу. Організаційна структура цивільного захисту навчального закладу. Невоєнізовані формування цивільного захисту навчального закладу, їх призначення та застосування.

3. Рекомендована література

1. Конституція України, 1996.
2. Закони України від 24.03.99 р. №548-XIV, №551-XIV, №550-XIV, №549-XIV, Статути Збройних Сил України, 1999.
3. Бойовий статут Сухопутних військ (частина II. батальйон рота). – К.: Варта. 1996.
4. М.М.Бака, Ю.О.Квашеньов, А.О.Литвиненко, С.І.Операйло, Захист Вітчизни (10-11 клас), видавництво «Вежа», Київ, 2006.
5. Я.В.Коденко, Основи медичних знань (10-11 клас), видавництво «Арт-Освіта», Київ, 2004.
6. І.М.Герасімов, К.О. Пашко, М.М.Фука, Ю.П.Щирба, Захист Вітчизни (10 клас), видавництво «Астон», Тернопіль, 2011.
7. І.М.Герасімов, К.О. Пашко, М.М.Фука, Ю.П.Щирба, Захист Вітчизни (11 клас), видавництво «Астон», Тернопіль, 2011.
8. В.В.Пархомчук, Усі уроки до курсу «Захист Вітчизни» 10-11 класи, видавнича група «Основа», Харків, 2011.
9. В.М.Лелека, Е.В.Винограденко, Захист Вітчизни. Курс навчання юнаків. Розробки уроків. «Ранок», Харків, 2010.
10. О.В.Бондаренко, С.О.Моїсеєв, Захист Вітчизни (юнаки), видавництво «Основа», Харків, 2011.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання диференційований залік.